

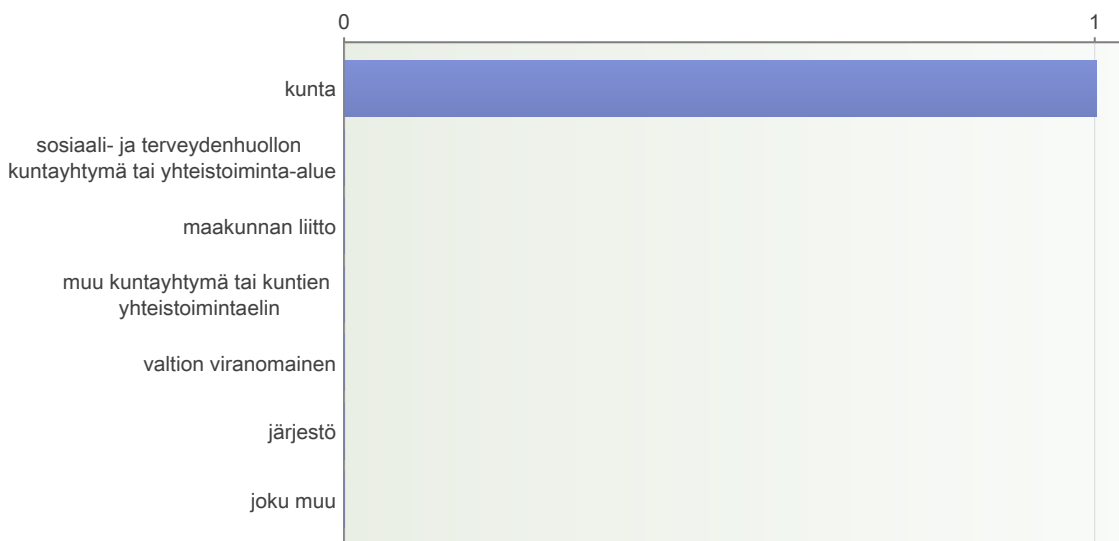
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Merijärven kunta	Kari Jokela	Kari Jokela puh. 044-4776202	7.11.2016	Merijärven kunnanhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esitys ei kavenna väestön terveys- ja hyvinvointieroja tai paranna palvelujen yhdenvertaista saatavuutta. Alueet maassa ovat hyvin erilaisia väestöltään, väestön keskittymiseltään ja etäisyyksiltään, samoin palvelujen tarjonta on hyvin erilaista maan eri osissa. Uudistuksen tulee olla joustava siten, että eri alueilla on mahdollista tarpeiden mukaan tuottaa palveluita eri tavoilla. Kaavamaisiin ratkaisuihin ei saa turvautua. Paljon riippuu myös valinnanvapausmallista, joka ei vielä ole saatavissa tai arvioitavissa. Pienissä ja harvaanasutuissa kunnissa ja alueilla ei tule olemaan tarjolla yksityisiä palveluntarjoajia samalla tavalla kuin isommissa keskuksissa. Mallilla ei saa asettaa ihmisiä eri asemaan asuinpaikkansa mukaan.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Tavoitteen saavuttaminen tulee olemaan vaikeaa, mutta mahdollista riippuen menetelmistä. Mikäli kustannuksia siirretään enenevässä määrin asiakkaalle, tavoitteeseen on mahdollista päästä. Tämä toimintatapa ei ole kuitenkaan ensisijainen, vaan organisaatioiden toimintaa tulee ensin tarkastella kriittisesti ja saada hyvät käytännöt kaikkialla käyttöön. Säästöjä ei tule kuitenkaan hakea pelkästään palveluita ja tarjontaa tiivistämällä ja keskittämällä, eri osissa maata ihmisillä tulee olla samat mahdollisuudet saada palveluita.

Kustannusten kasvun hillinnän kannalta oleellista on palvelulupauksen sisältö: ketä hoidetaan, millä omavastuuosuudella ja mitä hoitoja, lääkkeitä ja menetelmiä julkisen palvelutarjonnan piiriin kuuluu. Jos rahoitus ohjaa tiukasti, toimintoja on tuotettava uusilla tavoilla vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti.

Moniportainen järjestämis- ja tuottamisorganisaatio tulee lisäämään byrokratiaa ja nostamaan hallinnon kustannuksia. Tämä osaltaan vaikuttaa tuotantoon jäävän rahoituksen suuruuteen ja voi aiheuttaa palvelujen heikkenemistä tai että säästötavoitteista jäädään.

Säästötavoitteeseen pääsemistä ei myöskään pidä tehdä kuntien kustannuksella. Kunnille jäävien tehtävien rahoitus tulee turvata eikä kuntia saa rahoituksen määriytymisessä rankaista siitä, jos sote-palvelut on hoidettu kustannustehokkaasti ennen uudistusta.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Valtion voimakas ohjaus maakuntien toimintaan tulee olemaan merkittävä demokratiaa heikentävä tekijä. Suurin ongelma on maakuntien verotusoikeuden puuttuminen, maakunnat ovat toiminnassaan täysin riippuvaisia valtion rahoituksesta. Näin valtio pystyy sanelemaan maakunnille toimintatavat ja ohjaamaan niiden toimintaa. Tämä ei toteuta demokratiaa.

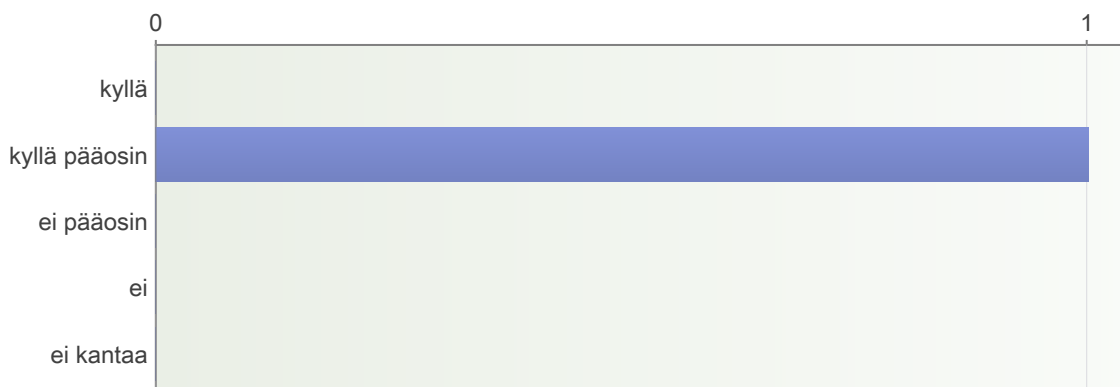
Paikallistasolla eli kunnissa demokratia vähenee merkittävästi suurten tehtäväkokonaisuuksien siirtyessä isommille alueille maakuntiin. Tavallisen kansalaisen mahdollisuudet vaikuttaa palveluihin ja niiden tuottamiseen heikkenee voimakkaasti.

Valinnanvapauten sisältyy myös demokratiaa vähentävä tekijä. Harvaan asutuilla alueilla kansalaisilla ei ole samoja mahdollisuuksia valita palveluntuottajaa kuin suurissa keskuksissa.

Kansanvaltaisuutta lisäisi merkittävästi maakuntien verotusoikeus. Tällöin ne eivät olisi siinä määrin riippuvaisia valtion rahoituksesta ja ohjauksesta.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

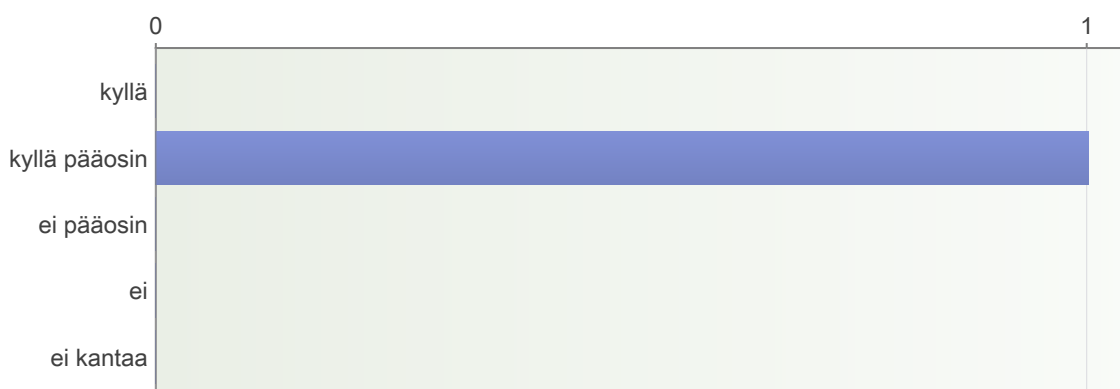

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö ja maakuntalain 6 §:ssä lueteltuja tehtäväalueita koskeva erityislainsäädäntö on valmisteilla, eikä niiden sisällöstä ole lausuntoa annettaessa riittävästi tietoa. Tältä osin maakuntalain arviointi kokonaisuutena on vaikeaa, puuttumaan jää merkittävä osa tulevaa sääntelyä. Maakunnalle on säädetty 25 lakisäateistä tehtävää. Lakiluonnoksessa maakunnan toimiala on tiukasti rajoitettu ja se voi hoitaa vain laissa mainittuja tehtäviä. Lakiluonnoksen mukaan kunnat voivat siirtää maakunnalle lakisäateisiin tehtäviin liittyviä tehtäviä vain, mikäli kaikki maakunnan kunnat ovat yksimielisiä ja rahoittavat toiminnan. Rajaus on kankea, eikä mahdollista kuntien ja maakunnan päätöksiin ja sopimuksiin perustuvaa tarkoituksenmukaista tehtävien hoitoa. Lakiin tulee saada joustavuutta ja sen tulee mahdollistaa erilaisten olosuhteiden huomioon ottaminen. Lain tulee olla mahdollistava niin, että kuntien ja maakuntien yhteistyö ja mahdollisuus sopia palvelujen hoitamisesta turvataan ilman liian jäykkiä toimivaltarajoja. Maakuntalakiluonnoksen 16 luvun säännökset valtakunnallisista palvelukeskuksista ovat hyvin tiukat ja rajoittavat. Olisi parempi mikäli maakunnille jätettäisiin mahdollisuus järjestää palveluita yhdessä valtion, toistensa tai myös kuntien kanssa omaan harkintaansa perustuen ilman valtion tiukkaa sääntelyä. Palvelukeskuksia tulisi pystyä perustamaan tai olemaan perustamatta maakunnallisesti tarpeen mukaan.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

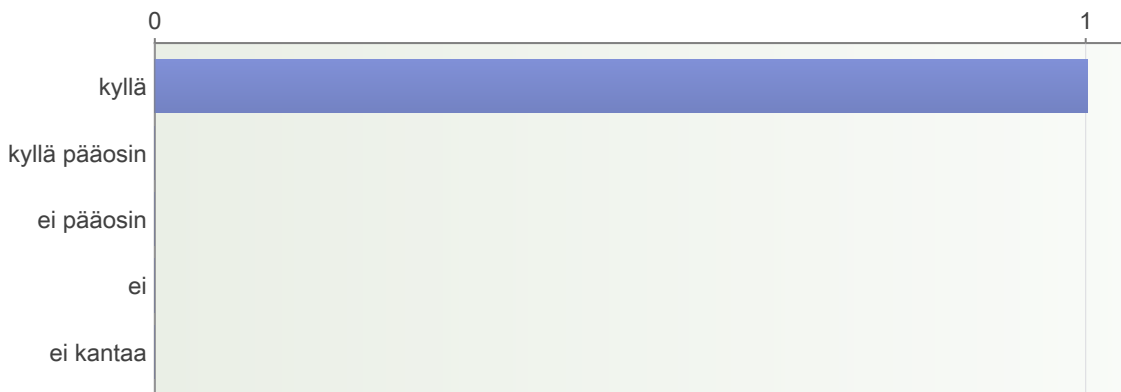

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Luonnoksessa kunnille on säädetty 25 lakisääteistä tehtäväkokonaisuutta, joista päätetään tarkemmin erityislainsäädännöllä myöhemmin. Koska erityislainsäädäntöä ei ole vielä olemassa, tehtävien tarkoituksenmukaisuutta on vaikea arvioida. Erityislainsäädäntöä valmisteltaessa maakunnalle siirrettävät tehtävät tulee määritellä siten, että ne eivät ole päällekkäisiä tai rinnakkaisia kuntien tehtävien kanssa. Toimivaltarajojen tulee olla selkeitä eikä tulkinnanvaraa saa jäädä. Tehtävien järjestämisestä, tuotannosta ja yhteistyöstä tulee kuitenkin voida sopia kuntien ja maakuntien kesken.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

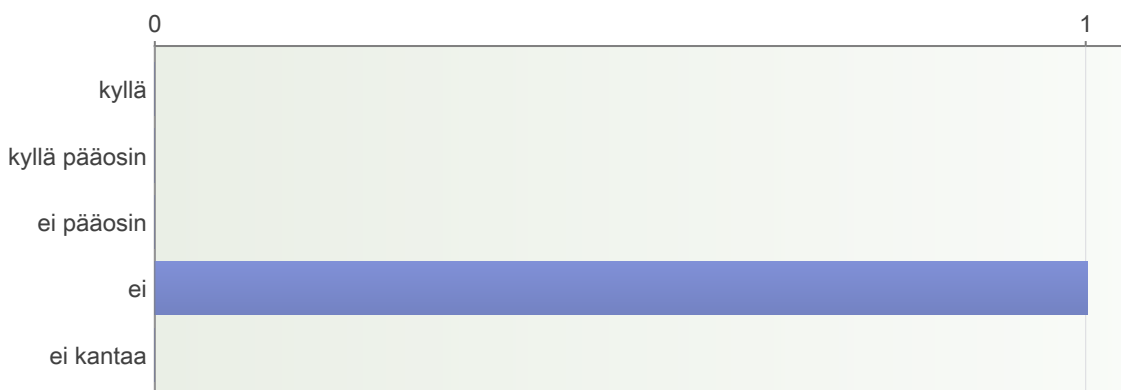

Avoimet vastaukset: kyllä

- Asukkaiden suoralle osallistumiselle tulee laissa luoda edellytykset. Uhkana on, että asukkaiden vaikutusmahdollisuudet todellisuudessa kapenevat huomattavasti nykyisestä.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

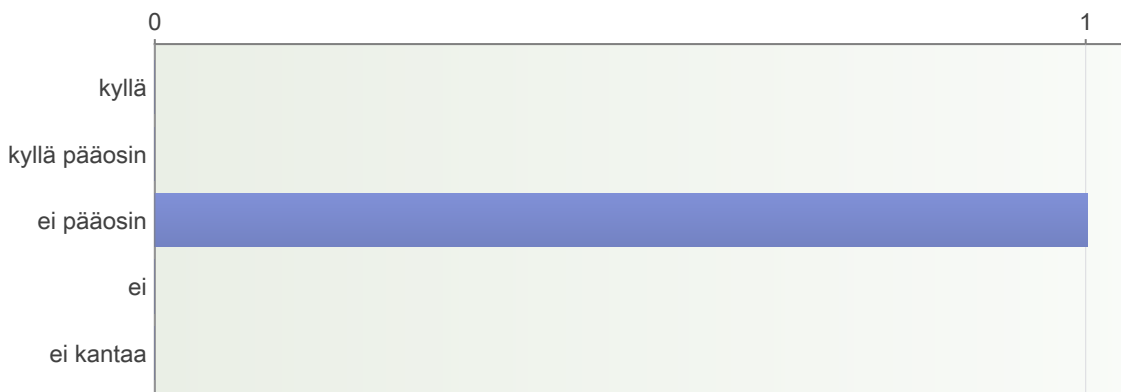

Avoimet vastaukset: ei

- Lakiesityksessä ollaan luomassa maakuntaan tilaaja-tuottaja – mallia, jossa maakunnat pakotetaan perustamaan uusi erillinen oikeushenkilö palvelujen tuottamista varten. Vastaavista kokeiluista on kunnissa pääosin luovuttu niiden osoittaututtua toimimattomiksi ja johtavan kustannusten nousuun, koska talouden kokonaisuus ei ole kenenkään hallinnassa. Mallissa on ongelmia myös demokratian toteutumisen osalta, koska maakuntavaltuuston vaikutusmahdollisuuksia vaikuttaa palveluiden tuottamiseen rajoitetaan merkittävästi. Koko järjestelmä on sekava ja sen tarpeellisuudesta ei saa selkeää kuvaa.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

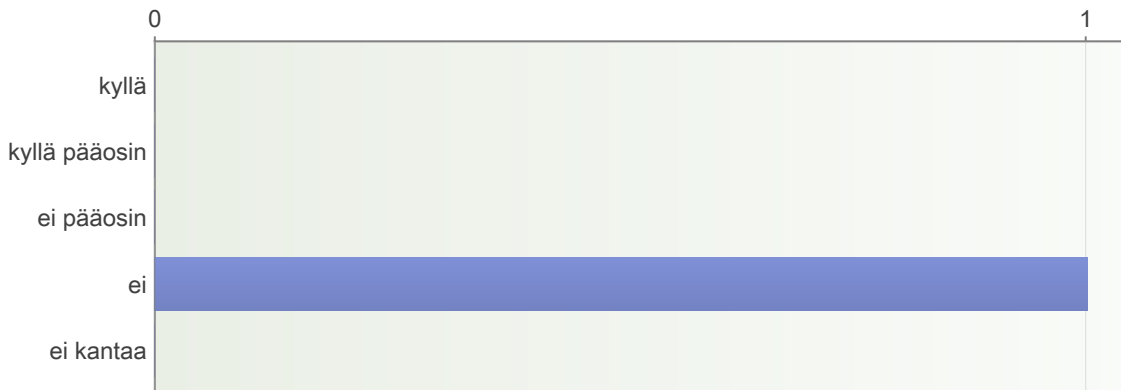
- Lakiesityksessä maakuntien rahoitus tulee pääsääntöisesti valtiolta, joka rahoituksensa seurauksena säätelee maakuntien toimintaa tiukasti. Maakunnille tulisikin antaa suora verotusoikeus. Vähin mitä maakuntien itsehallinnon säilymisen osalta voidaan tehdä, on se, että valtion maakunnille antamaa rahoitusta ei osoiteta suoraan mihinkään tiettyihin menoihin. Rahoitus toteutetaan mm. vähentämällä kunnilta kunnallisveroa tasasuuruisesti. Kuntien näkökulmasta tulojen siirto yhtäsuurena eränä kaikilta kunnilta valtion kautta maakunnalle, ei kohtele kuntia oikeudenmukaisesti. Kuntakohtaiset erot tulisi huomioida siten, että kunta ei joutuisi maksamaan tuotannosta nykyistä enempää sen tuottaessa palvelua keskimääräistä edullisemmin.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

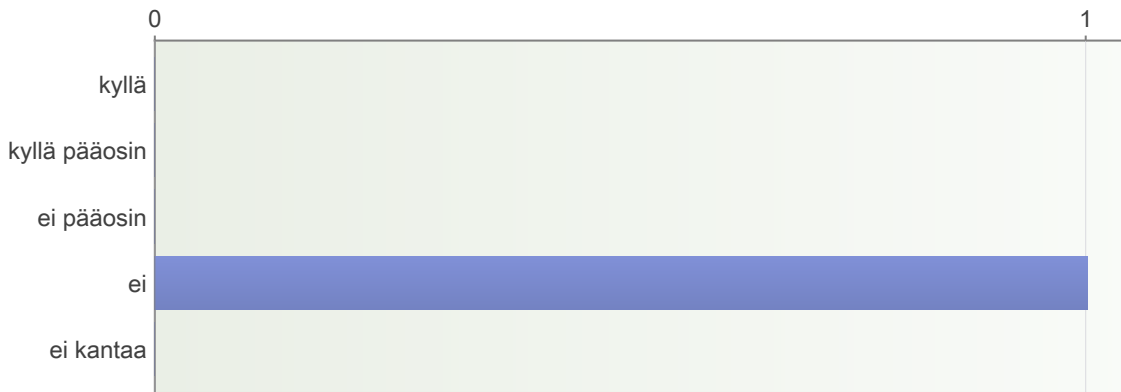
Avoimet vastaukset: ei

- Esitys on vielä tässä vaiheessa hyvin keskeneräinen jonka takia siitä on vaikea lausua ilman tarkempaa tietoa esityksen yksityiskohdista. Etenkin palvelujen valinnanvapaus vaikuttaa merkittävästi palvelujen saatavuuteen ja saavutettavuuteen. Laissa tulee turvata kaikille kansalaisille yhtäläiset mahdollisuudet saada peruspalvelut asuinpaikasta riippumatta. Tämä tavoite tulee kirjata lakiin mahdollisimman selkeästi, nyt esityksessä jätetään tähän tavoitteeseen liikaa väljyyttä. Väljyys taas mahdollistaa myös vahvan palveluiden keskittämisen. Harvemmin tarvittavien palveluiden, esim. erikoissairaanhoidon osalta, keskittäminen on perusteltua.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa.

Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

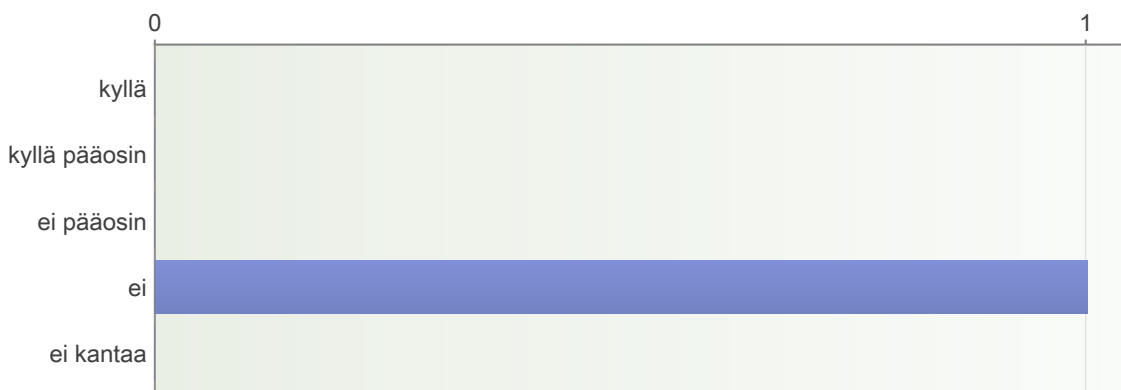

Avoimet vastaukset: ei

- Ongelmana sopimuksessa on valtion ohjaus yhteistyön sisällöstä ja siihen osallisina olevista maakunnista. Sinänsä maakuntien yhteistyö tehtävien järjestämisessä on perusteltua ja toivottavaakin, mutta sen tulee toteutua maakuntien omasta tahdosta ja tarpeesta. Maakuntien tulee pystyä itse valitsemaan yhteistyökumppanit ja toimintatavat.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

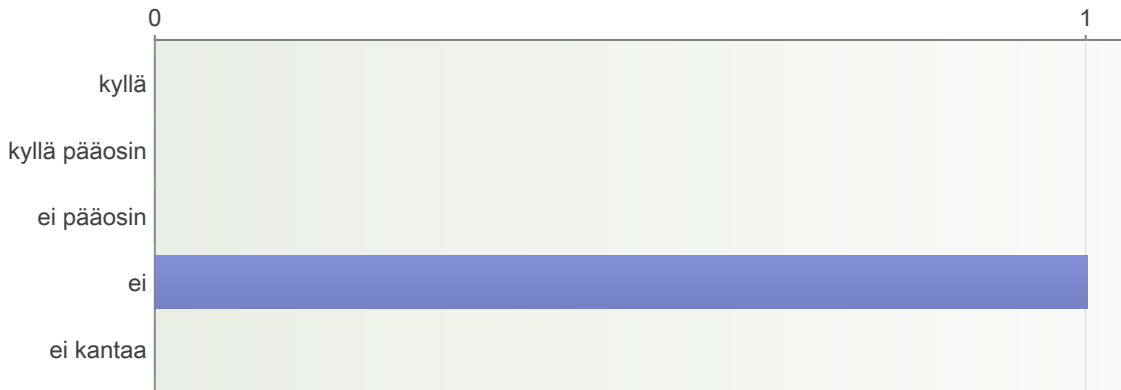

Avoimet vastaukset: ei

- Uudistukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tulee asiakaslähtöisen integraation toteutua peruspalveluiden ja erityispalveluiden (vertikaalinen integraatio) sekä sote-peruspalveluiden (horisontaalinen integraatio) ja maakunnan vastuulla olevien sotepalveluiden ja myös pääosin kuntien vastuulle jäävien hyvinvointipalveluiden välillä. Lakiesityksessä ei toteudu asiakaslähtöinen integraatio. Uudistuksen kokonaisuuteen liittyvät valinnanvapaus, monituotajamalli ja yhtiöittämisvelvoite vaarantavat integraation toteutumisen.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

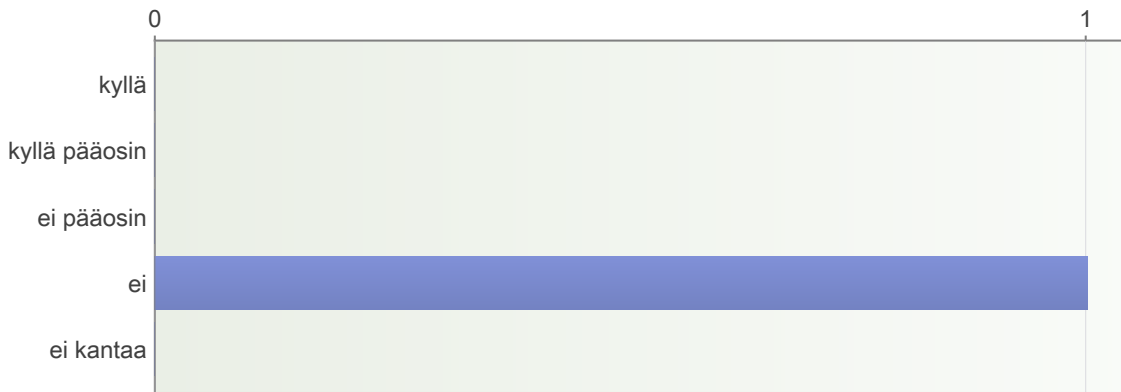
Avoimet vastaukset: ei

- Järjestämislain mukaan valtion ohjaus tulee jatkossa olemaan erittäin voimakasta. Vahvan ohjauksen takia ei voida puhua maakuntien itsehallinnosta palvelujen tuottamisessa. Maakunnilla ei tule jatkossa olemaan mahdollisuuksia ottaa huomioon alueellisia olosuhteita tai käyttää omia vahvuuksiaan palvelujen tuottamisessa. Maakuntien palvelujen järjestämiseen kohdistuvan valtion ohjauksen tulisi kohdistua ainoastaan strategiaan tavoitteisiin sekä maakuntien välisen työnjaon näkökulmasta strategisesti merkittäviin kohteisiin. Valtakunnalliset ja tarvittaessa erikseen kullekin maakunnalle asetettavat sosiaali- ja terveydenhuollon strategiset tavoitteet sekä ministeriön ja maakuntien neuvottelumenettely ovat riittäviä ohjausvälineitä. Uudistuksen tavoitteena olevaan kustannusten hillitsemiseen voimakkaalla ohjauksella tulee olemaan päinvastainen vaikutus. Liian tarkka ohjeistus ja ohjaus nostaa palvelujen kustannuksia luomalla lisää hallinnon tasoja ja byrokratiaa.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

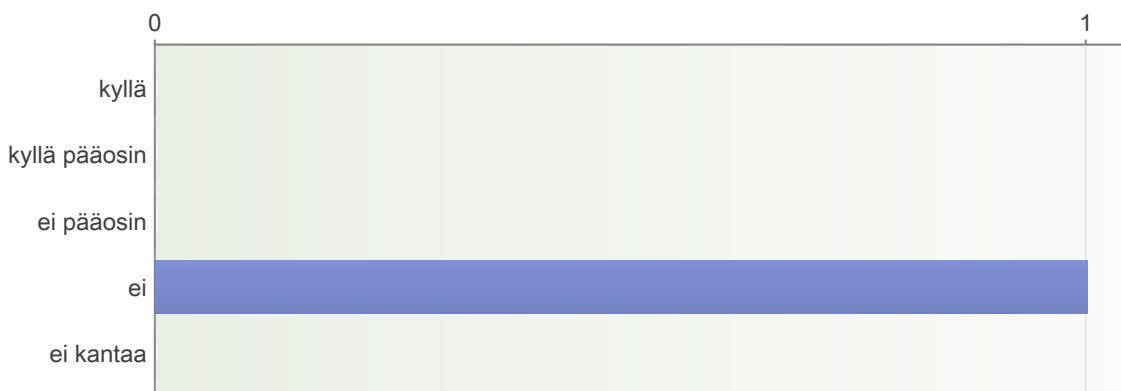

Avoimet vastaukset: ei

- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottamisen erottaminen vaikeuttaa huomattavasti uudistuksen tavoitteisiin pääsemistä eikä näin ollen ole tarkoituksenmukaista. Eriyttäminen luo päällekkäistä hallintoa aiheuttaen lisää kustannuksia. Useissa kunnissa joissa tilaaja-tuottajamallia on kokeiltu, on päädytty palaamaan takaisin aikaisempaan järjestelyyn mallista saatujen huonojen kokemusten takia. Nyt esitetty malli luo väistämättä hallinnollista byrokratiaa enemmän kuin yksitasoinen malli. Monikerroksisen organisaation ylläpitämiseen käytettävät varat vähentävät asiakastyöhön jäävän rahoituksen osuutta.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitettun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

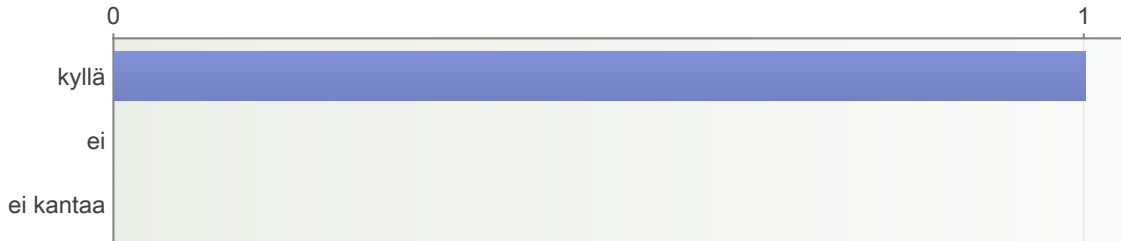
- Julkisen toimijan (maakunta) ollessa kyseessä, yhtiöittämisvelvollisuus ei toimi. Yhtiöissä ei voi käyttää julkista valtaa ja päätöksenteko voidaan niin haluttaessa pitää piilossa. Yhtiöittämisvelvollisuus, samoin kuin järjestämisen ja palvelujen tuottamisen erottaminenkin tekevät sote-palvelujen kokonaisuudesta todella monimutkaisena ja vaikeasti hahmotettavana. Kustannusten kasvun hillitsemiseksi olisi tehokkain malli, että sallittaisiin vapaasti eri palvelutuotantomuodot. Tällöin myös kuntien pitäisi pystyä toimimaan palvelujen tuottajana.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

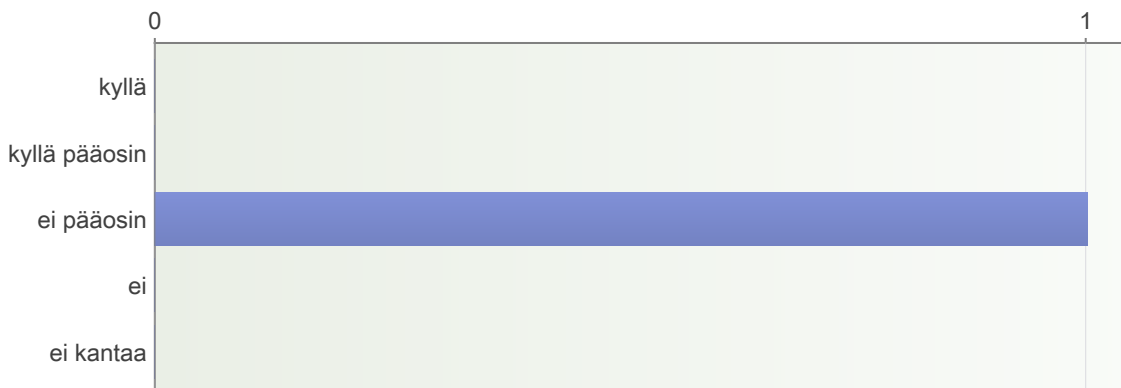
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Valmistelutoimielimen toimintaan varattu rahoitus on lakiesityksessä vielä täysin auki. Toiminnasta aiheutuu kunnille kuluja, jotka tulee korvata täysimääräisenä eikä jättää niitä toimijoiden kontolle. Väli aikaishallinnossa on järkevä hyödyntää nykyisten maakuntien toimielimiä eikä perustaa uutta hallintoa.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

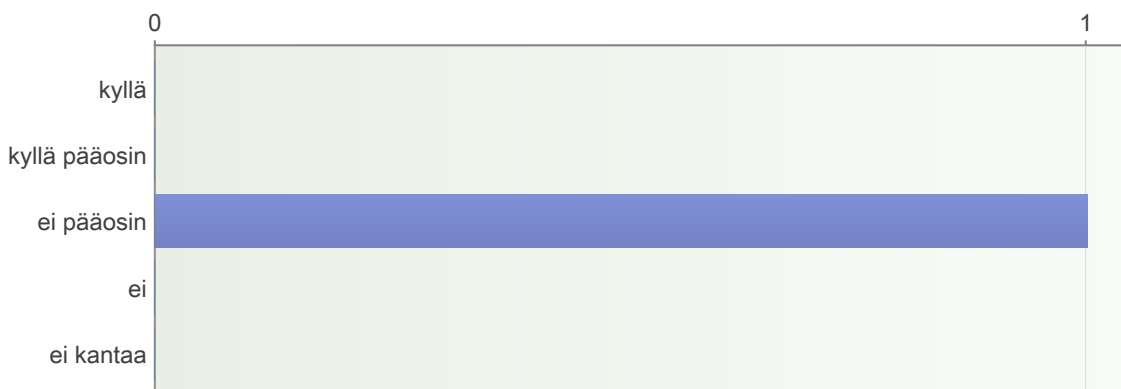
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- On esitetty, että maakunnan tehtävissään tarvitsema omaisuus turvataan maakunnan käyttöön osin omaisuuden siirrolla ja osin vuokraamalla. Omaisuusjärjestelyn toteuttaminen siten, että sillä ei ole kunnan tulosta heikentävää vaikutusta, on hyväksyttävä. Tämä täytyy kuitenkin varmistaa ennen uudistuksen toimeenpanoa. Kiinteistöjen vuokraamisen osalta ei tulisi sallia erivävyä vuokrahinnoittelua, vaan sen tulisi olla paikkakunnasta tai muusta siihen verrattavasta tekijästä riippumatonta. Järjestelyssä on huomioitava se, että kunnalla voi olla merkittävä määrä vierasta pääomaa kiinteistö- ym. siirtyvässä tai vuokrattavassa omaisuudessa. On varmistettava, että kunnan lainanhoitokyky ei heikkene uudistuksen seurauksena.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Järjestely tulee toteuttaa niin, että kunnille ei aiheudu siitä taloudellisia seuraamuksia. Siirtymäkauden sitova vuokrajakso (3 vuotta) on liian lyhyt ja sitä tulee pidentää niin, että kunnilla on mahdollisuus tarkemmin suunnitella ja valmistautua mahdolliseen palveluverkon muutokseen. Kiinteistöistä maksettavan vuokratason tulee olla sellainen, että se mahdollistaa taloudellisen toiminnan. Mikäli kunnan omistama kiinteistö takuuvuokra-ajan jälkeen jää tyhjilleen, ei siitä saa aiheutua kunnalle taloudellista taakkaa.

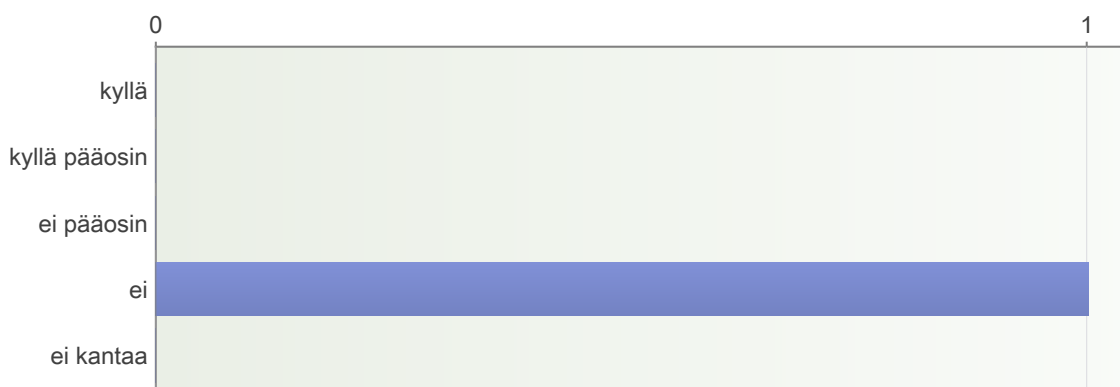
Kiinteistöjen osalta tulisi harkita muita malleja, esim. Kuntaliiton esittämiä vaihtoehtoja:

1. Kuntien ja kuntayhtymien kaikkien sote -kiinteistöjen siirtäminen maakunnille ja edelleen niiden omistamaan toimitilayhtiöön yhtenäisin perustein käypään arvoon tai muuhun erikseen sovittavaan arvoon. Kiinteistöjen lunastuskorvaus on mahdollista rahoittaa esimerkiksi osittain kunnan/kuntayhtymän maakunnalle antamalla ja valtion takaamalla lainalla.
2. Kuntien ja maakuntien yhteisesti omistamien toimitilayhtiöiden perustaminen. Osa sote -kiinteistöjen luovutushinnasta suoritettaisiin kunnille kiinteistöyhtiöiden osakkeina. Kunnat saisivat asianmukaisen korvauksen luovutetusta omaisuudesta eivätkä maakunnat puolestaan velkaantuisi liikaa. Mallissa omaisuusjärjestelystä tulevat hyödyt ja haitat jakaantuvat omistuksen mukaisessa suhteessa maakuntien ja kuntien kesken.

Irtamiston siirtyminen kunnilta maakunnalle tulee pohjautua käypään arvon.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

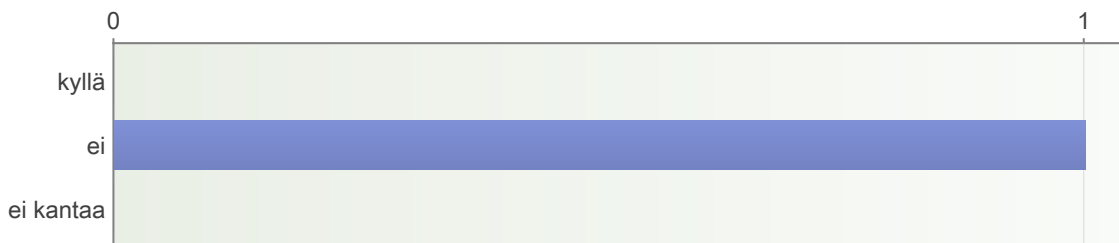

Avoimet vastaukset: ei

- Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan on merkittävä osa kunnallista itsehallintoa, joka on turvattu perustuslaissa. Kunnilla tulee olla oikeus itse päättää veroprosentistaan kaikissa tilanteissa. Veroprosentin kaavamainen leikkaaminen kaikissa kunnissa samalla prosentilla ja veroprosentin rajoittaminen usean vuoden ajaksi asettaa eri alueilla ja erilaisissa tilanteissa olevat kunnat ja kuntalaiset eriarvoiseen asemaan. Kuntien tulee pystyä hoitamaan niille jäävät tehtävät edelleen uudistuksen jälkeenkin, mikä ei välttämättä onnistu kaikissa kunnissa samalla tavalla. Lisäksi on otettava huomioon, että tarve veroprosentin nostosta saatavaan lisätuottoon voi johtua myös muista tekijöistä kuin sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamishankkeesta. Kaikenlainen kunnan verotusoikeuteen puuttuminen merkitsee myös riskiä, että kuntien luottoluokitus heikkenee tulopohjan muuttuessa sekä sitä kautta kunnille myönnettyjen lainojen korko nousee. Määräaikainen järjestely vaarantaa kuntatalouden kestävyyttä. Säännös voi lisäksi aiheuttaa verotuksen tarpeetonta kiristymistä, sen vuoksi, että kunnat joutuvat korottamaan veroprosenttia ennen kieltoaikaa varmistaakseen riittävän taloudellisen liikkumavaran.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

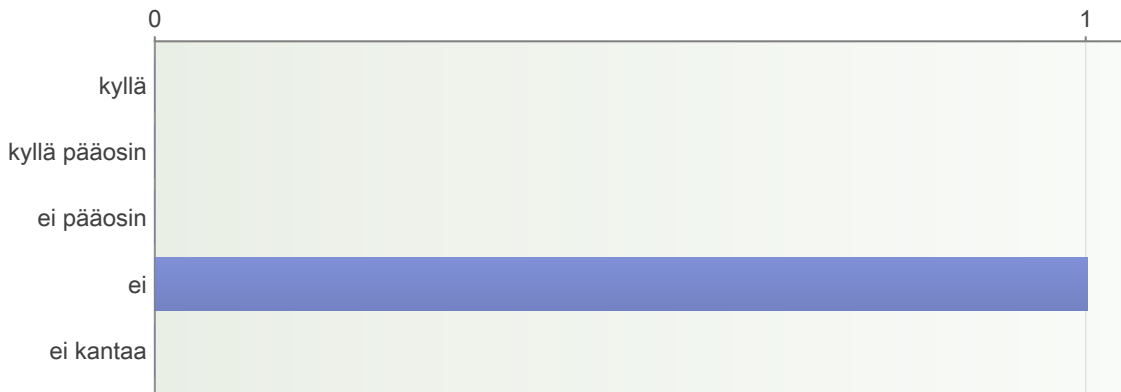
- Kysymys on hyvin mittavasta uudistuksesta, jonka valmistelemiseen on varattava kunnolla aikaa, ainakin 3-5 vuotta. Myös lakien valmisteluun ja lausuntoihin tulisi varata riittävä aika.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

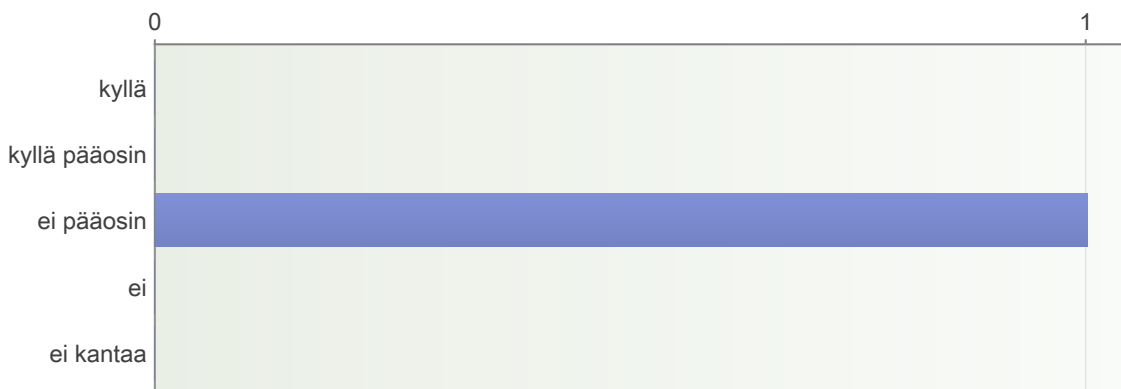

Avoimet vastaukset: ei

- Uudistuksen tavoitteiden saavuttamiseksi perustettavien maakuntien tulisi olla aidosti itsenäisiä. Valtion rahoittaessa maakuntien toiminnan, maakunnat ovat täysin riippuvaisia valtiosta ja se voi päättää ja määritellä maakuntien toimintaa oman tahtonsa mukaisesti. Aito itsehallinto voidaan saavuttaa antamalla maakunnille verotusoikeus.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

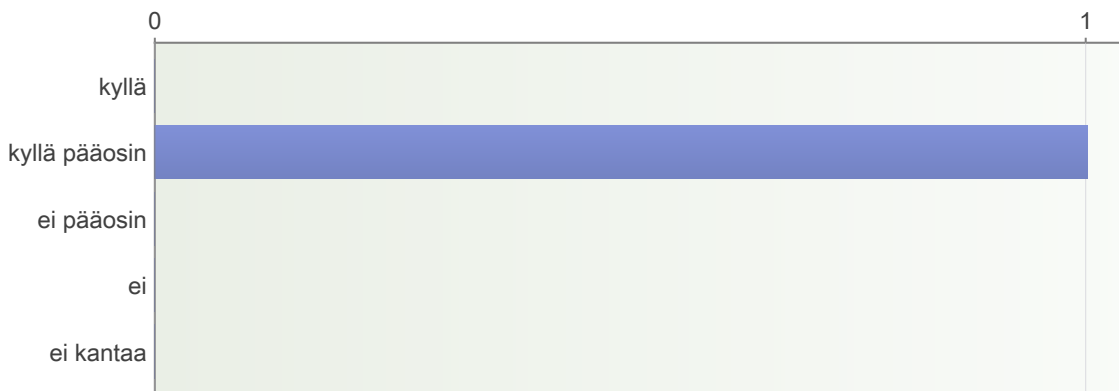

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien tilanne ja mahdollisuus niille siirrettävien tehtävien hoitoon on erilainen eri puolilla maata, mitä ei ole otettu esityksessä huomioon. Lakiesityksessä esitetyt kriteerit valtion rahoituksen tason tarkistamiselle samoin kuin alijäämän kattamisvelvoitteet ovat erittäin tiukat. Tehtävistä suoriutuminen vaatii tarvittavaa rahoitusta, joka tulee järjestää.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

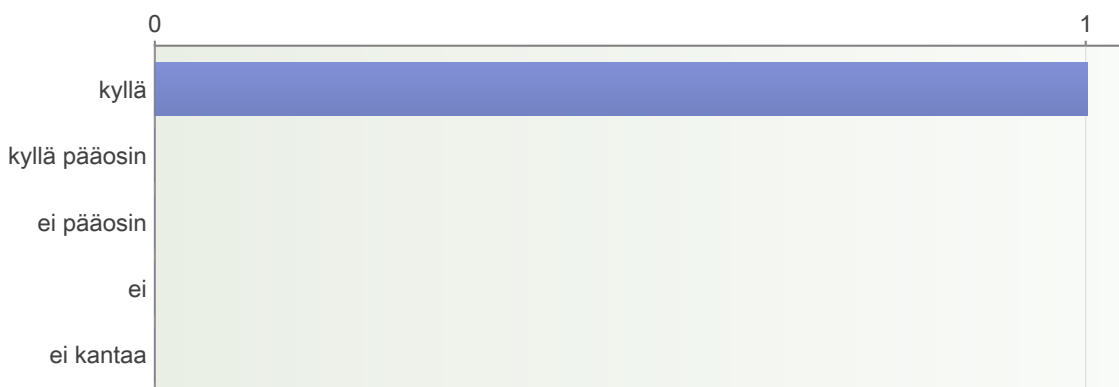

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Periaatteet ovat vastaavia kuin on kunnille osoitettu valtionosuus tehtäviin. Tarvetekijät ja painokertoimet eivät kuitenkaan ole yksinkertaisia eivätkä yksiselitteisiä ja tarvitsevat selkiyttämistä.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

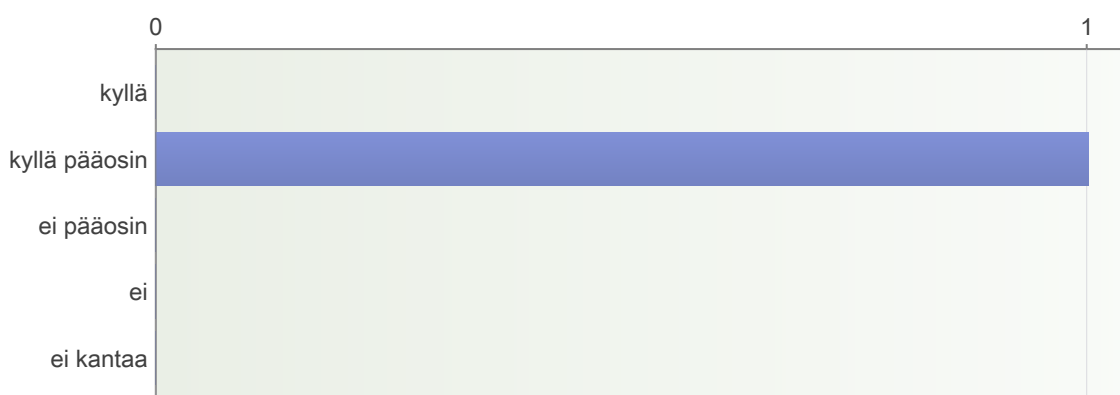
32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Vastaajien määrä: 1

- On tärkeää varmistaa, että kuntien kohtelu on tasapuolista eikä minkään kunnan tilanne perusteettomasti heikkene uudistuksen johdosta.

**33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?
(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)**

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntien mahdollisuudet hoitaa niille asetetut tehtävät tulisi pääsääntöisesti turvata niin, ettei maakuntajaon muuttaminen tule tarpeelliseksi.

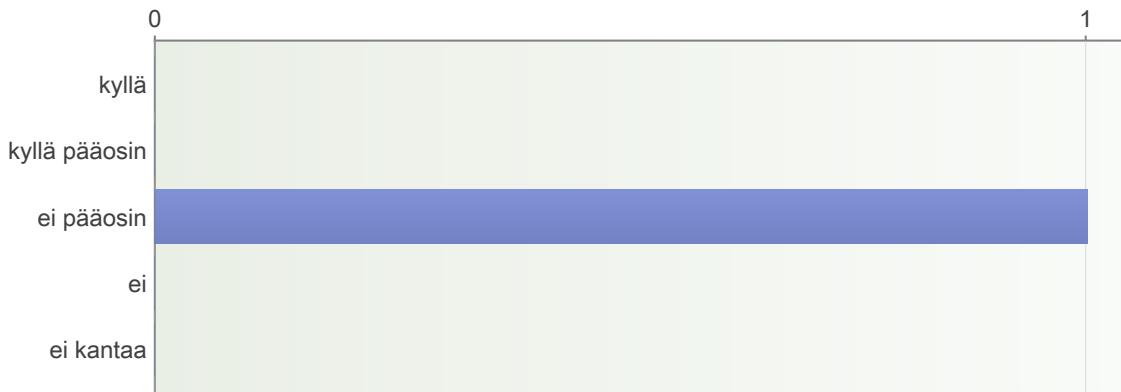
34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

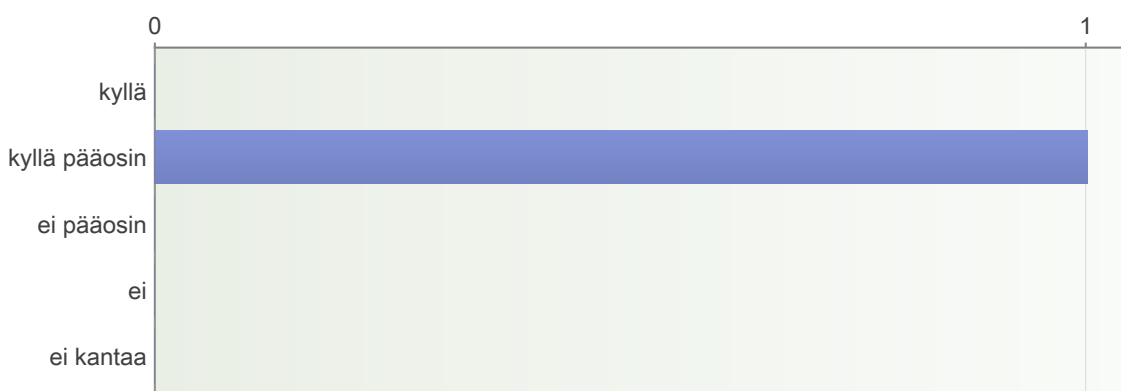

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Esityksen järjestelyt ja muutokset ovat hyvin monimutkaisia ja vaikeasti hahmotettavia, tuleva järjestelmä on vielä keskeneräinen. Uusi valtionosuusjärjestelmä tulisi saattaa valmiina esityksenä lausunnolle nopeasti, jotta kunnille jää riittävä aika varautua muutokseen. Järjestelmää tulee yksinkertaistaa. Yksittäisen kunnan ei tule joutua kärsimään siitä, että on tuottanut sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut hyvin ja kustannustehokkaasti ennen uudistusta. On varmistuttava siitä, että ne kunnat jotka ovat toimineet kustannustehokkaasti, eivät joudu taloudelliseen ahdinkoon muutoksen vuoksi. Kunnalta ei saa siirtyä tuloja siirtyviä menoja enempää. Muutoksen vaikutuksen kustannusneutraalisuus kunnille tulisi olla valmistelun lähtökohta. Kaikille kunnille tulee taata taloudelliset edellytykset hoitaa kunnille jäävät tehtävät myös uudistuksen jälkeen.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

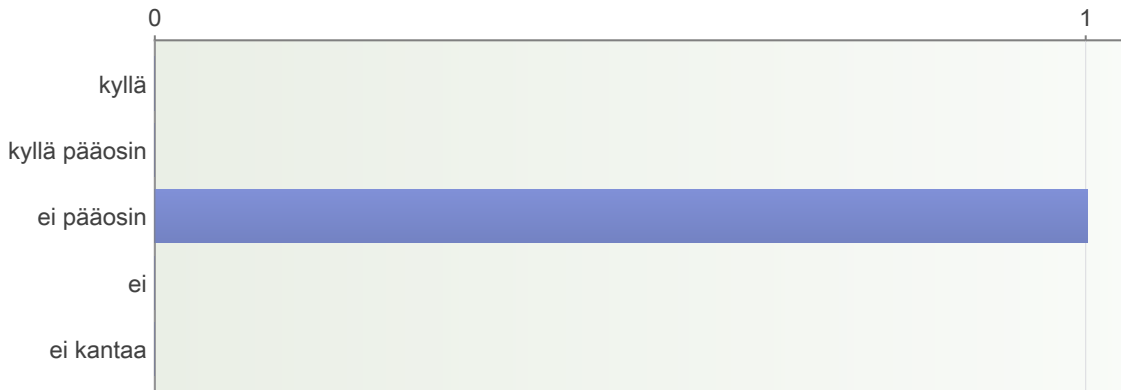
- Valtionosuuden on jatkossa sekä turvattava kuntien toimintaedellytykset että vastattava aiemmin esitetyn muutoksen rajaamiseen kohtuulliseksi. Valtionosuusjärjestelmä ja sen kriteerit tulee harkita tarkoin. Kriteerejä ja niiden vaikutusta tulee selkiyttää.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien rahoitus tulisi kerätä pääosin maakunnan verotusoikeuden kautta. Tällöin valtion verojärjestelmää ei tarvitsisi rahoituksen keräämiseen käyttää eikä verojärjestelmää muuttaa. Kun kuntien veroprosentteja uudistuksen yhteydessä leikataan 12,30 prosenttiyksiköllä vuonna 2019, kunnallisverotuksessa tehtäviä vähennyksiä tulee siirtää valtionverotuksessa tehtäviksi. Näin kuntien tuloveroprosenttien tuotto (ns. efektiivinen veroaste) vastaisi paremmin todellista tuottoa. Ehdotus verokaton asettamisesta kunnille on kestävä kunnallisen itsehallinnon ja tulevaisuuden kunnan rahoituksen kannalta.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Kirkollisveron osalta esityksessä on päädytty siihen, että seurakunnat alentavat veroprosenttejaan oma-aloitteisesti. Linjaus on oikea ja samaa menettelyä tulee soveltaa myös kuntiin.

Kiinteistöihin ja muuhun omaisuuteen on sitoutunut miljoonien eurojen edestä arvonlisäveroja, jotka ovat tähän asti saatu kunnissa palautuksina. Arvonlisäverotuksen yleisten säädösten johdosta ainakin osa näistä palautuksista joudutaan uudistuksen seurauksena palauttamaan Verohallinnolle omaisuutta siirrettäessä maakunnille tai esimerkiksi kuntien yhtiöihin. Uudistuksen seurauksena kunnille syntyvät arvonlisäverokustannukset on huomioitava rahoituslaskelmissa. Siltä osin, kun kustannukset liittyvät maakunnille tai niiden yhtiöille vuokrattaviin kiinteistöihin on kustannukset huomioitava vuokratasoa määriteltäessä.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

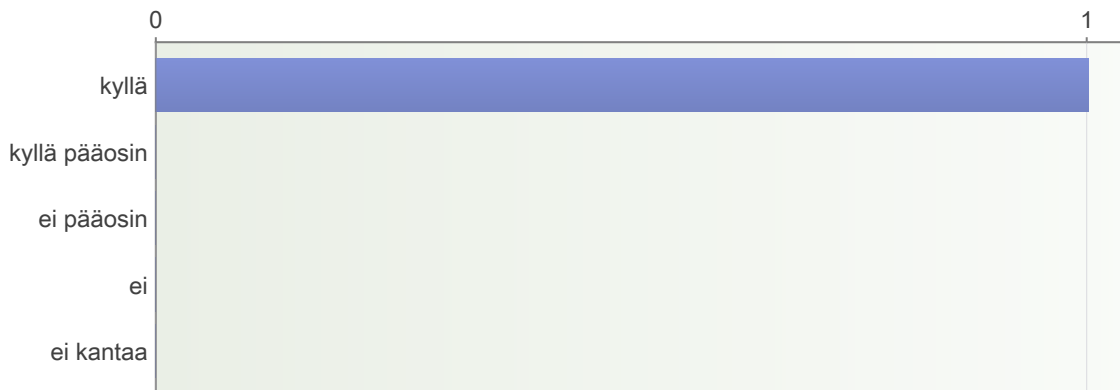
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaalipalvelut ja perusterveydenhuollon palvelut on Merijärvellä tuotettu kustannustehokkaasti ja toimivasti, palveluista on isäntäkuntana vastannut Kalajoen kaupunki. Yhteistyö on ollut toimivaa ja kunnassa on ollut saatavissa kaikki tärkeimmät kuntalaisten tarvitsemat palvelut. Uudistuksen myötä pelkona on, että jopa merkittävä osa Merijärvellä tarjotuista palveluista tulee siirtymään kunnasta pois toimintojen keskittämisen myötä. Tämä vaikuttaa paitsi kuntalaisten saamiin palveluihin, myös kunnan tulevaisuuteen. Palvelutarjonnalla kunnan alueella on merkitystä myös siihen saadaanko kuntaan uusia asukkaita.

Uudistuksen jälkeen kuntien taloudellinen asema muuttuu erittäin voimakkaasti. Veroprosentin kaavamainen leikkaaminen ja veroprosentin rajoittaminen pitkäksi aikaa tulevat vaikeuttamaan kunnan tehtävien hoitoa. Samoin vaikuttaa valtionosuusjärjestelmän muutos. Talouteen liittyvistä vaikutuksista ei ole vielä olemassa tarkkaa tietoa, epävarmuus vaikeuttaa tulevaisuuden suunnittelua ja luo oman varjonsa kunnan kehittämistoimenpiteiden toteuttamiselle.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien taloudelliset edellytykset tehtäviensä hoitamiseen ovat erilaiset eri puolilla maata. Riippuu hyvin paljon valtion niille antamista taloudellisista resursseista pystyvätkö ne suoriutumaan. Monet maakunnat joutuvat taloudellisesti hyvin tiukille.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.